

XXI.

B e t æ n k n i n g

over

Forslag til Lov sigtende til at fremme Lehn, Stambuses og Fideicommissgodfers Overgang til fri Jordeiendom m. m.

(Udgiven af Landstingets Udvalg den 9de December 1870.)

Det nærværende Lovforslag, der af Regjeringen er blevet forelagt til Opfyldelse af Bestemmelsen i Grundlovens § 93 om, at det ved Lov nærmere skal ordnes, hvorledes de bestaaende Lehn, Stambuse og Fideicommissgodser kunne overgaae til fri Eiendom, gaaer ud paa at tillade denne Overgangs Sværksættelse paa en af tvende Maader, enten imod Substitution af en Fideicommisscapital eller uden en saadan Substitution, men i sidste Tilfælde da kun under Betingelse af Samtykke ikke blot af Succesjor, men i Reglen ogsaa af Hovederne for samtlige successionsberettigede Etnier. Tvende af Udvalgets Medlemmer have, efter hvad der nedenfor findes bemærket, principaliter været af den Formening, at der ikke var tilstrækkelig Anledning til at tilstede Overgangen paa anden Maade end imod Substitution af en Fideicommisscapital; men ligesom Udvalgets øvrige Medlemmer ikke have fundet Grund til at fravige, hvad Regjeringen har foreslaaet om, at en Overeenskomst imellem de Successionsberettigede maatte kunne fritage for Oprettelsen af en Fideicommisscapital, saaledes har Udvalget i dens Heelhed, for det Tilfælde at Thinget i den anførte Henseende maatte slutte sig til Regjeringen og Fleertallet, været enigt om i alt Væsentligt, med enkelte mindre betydende Forandringer, hvorom Vindringsforslag nedenfor ere fremsatte, at tiltræde, hvad der i Lovforslaget nærmere er fastsat angaaende den Fremgangsmaade, der vil være at iagttage for paa en af de anførte tvende Maader at tilbetefringe Majoratsbaandets Løsning paa alle de ma-

joratsbundne faste Eiendomme, der ikke bestaae i fæstepligtigt Bøndergods.

Derimod have Meningerne i Udvalget været meget deelte, hvad de foreslaaede særegne Bestemmelser i Henseende til Løsningen af det nævnte Baand paa Bøndergodset angaaer. Nødvendigheden af særegne Bestemmelser for Bøndergodsets Bedkommende har ikke været Udvalget tvivlsom; men den i Lovforslagets § 21 indeholdte Bestemmelse om, at de af Majoratsbaandet udløste Bøndersteder, naar ikke Regjeringens Sanction erholdes for den i Slutningen af Paragraphen ommeldte Fremgangsmaade, ved indtrædende Fæstledighed nødvendigt skulle sælges ved Auction til den Høistbydende og derefter $\frac{1}{4}$ af Auctionssummen indbetales i Statskassen, er bleven gjort til Gjenstand for mange Indvendinger. Medens nogle af Udvalgets Medlemmer have meent, at denne Bestemmelse i dens Virkninger ofte factist kunde blive til Støde for Fæstefamilierne paa Majoratsgodserne, have derimod Andre fundet den lidende af en Vilkaarlighed i Behandlingen af Eiendomsprinciperne, som vel i dette Tilfælde, hvor der ikke er Tale om Anvendelse af Tvang, ikke kan betegnes som uretfærdig, men hvoraf dog betænkelige Consekvenser let vilde kunne udledes, og kun et Mindretal af Udvalget er det forekommet, at man uden Frygt for at træde Billighedens Krav eller vigtige Rettsgrundsetninger for nær vilde kunne følge Regjeringsforslaget. Det har under disse Omstændigheder for et Fleertal af Udvalget stillet sig som det Tilraadeligste, af